

EXEMPLES D'ACCIONS DELS DIFERENTS EIXOS DEL PROGRAMA DE CENTRES ECOAMBIENTALS

AIGUA

1. Dur a terme una ecoauditoria sobre l'aigua al centre, i aplicar mesures segons els resultats (recomanable).
2. Definir instruccions, bones pràctiques, etc. sobre l'ús sostenible de l'aigua al centre i fer-les extensives a les famílies.
3. Col·locar cartells o adhesius amb consells de bones pràctiques devora els punts d'aigua.
4. Augmentar la formació i el control als alumnes per fomentar comportaments d'ús eficient de l'aigua, tant a casa com a l'escola (per exemple, campanyes de conscienciació, tallers, xerrades, projecció de documentals, etc.).
5. Augmentar la formació i el control del personal docent i no docent, especialment del que té una repercussió més directa sobre el consum d'aigua (manteniment, neteja, menjador, jardineria), per fomentar comportaments d'ús eficient de l'aigua.
6. Recordar i incentivar l'aplicació diària de les bones pràctiques respecte a l'ús de l'aigua al centre (per exemple, per mitjà de la comissió ambiental, de delegats ambientals, d'ecobrigades, etc.).
7. Substituir els aparells que consumeixen aigua per altres de més adequats en l'ús de l'aigua.
8. Col·locar dispositius d'estalvi als punts d'aigua.
9. Designar un responsable de l'aigua, que s'encarregui de mesurar-ne el consum, vigilar els punts crítics de malbaratament i controlar que no hi hagi fuites.
10. Controlar que no s'aboquin líquids contaminants al desguàs: olis usats, pintures o d'altres.
11. Establir un sistema de recollida i aprofitament de l'aigua de pluja.
12. Dissenyar un pluviòmetre i estudiar les variacions i la distribució de les precipitacions durant el curs escolar.
13. Fer sortides per aprendre els sistemes que utilitzaven els avantpassats per aprofitar l'aigua.
14. Substituir progressivament les plantes ornamentals exòtiques per altres que requereixin poc reg.
15. Investigar i conèixer l'itinerari de l'aigua al municipi del centre educatiu: l'abastiment i el tractament.
16. Elaborar un dossier de premsa: anàlisi crítica de la informació sobre l'aigua a les Illes Balears.

ENERGIA I CANVI CLIMÀTIC

1. Dur a terme una ecoauditoria sobre l'energia al centre, i aplicar mesures segons els resultats (recomanable).
2. Designar un responsable d'energia, que s'encarregui de mesurar-ne el consum i vigilar els punts crítics de malbaratament.
3. Definir instruccions, bones pràctiques, etc. sobre l'ús sostenible de l'energia al centre educatiu i fer-les extensives a les famílies.
4. Col·locar cartells o adhesius amb consells de bones pràctiques devora els interruptors i els termòstats.
5. Augmentar la formació i el control als alumnes per fomentar comportaments d'ús eficient de l'energia, tant a l'escola com a casa (per exemple, campanyes de conscienciació, tallers, xerrades, projecció de documentals, etc.).
6. Afavorir la implicació del personal docent i no docent en l'estalvi d'energia.
7. Recordar i incentivar l'aplicació diària de les bones pràctiques respecte a l'ús de l'energia al centre (per exemple, per mitjà de la comissió ambiental, delegats ambientals, ecobrigades, concurs ecoaula, etc.).
8. Instalar equips de generació d'energia solar o eòlica.
9. Substituir els aparells elèctrics antics per altres que siguin energèticament més eficients.
10. Substituir les bombetes incandescentes per altres de més eficients.
11. Instalar detectors de presència de manera que els llums s'apaguin quan no hi ha ningú.
12. Vigilar que no es deixin aparells en posició d'espera.
13. Utilitzar llum natural sempre que sigui possible.
14. Pintar les pissarres de manera que no es produeixin reflexos que facin necessari encendre els llums.
15. Evitar infiltracions d'aire a través de portes i finestres tancades.
16. Instalar voladissos, persianes o cortines on faci falta.
17. Aïllar els conductes d'aigua calenta.
18. Ajustar les temperatures dels termòstats a més de 24 °C a l'estiu i a menys de 21 °C a l'hivern.
19. Dur a terme activitats amb els alumnes que relacionin el consum d'energia amb el canvi climàtic.
20. Fer activitats de càlcul d'emissions de diòxid de carboni.
21. Organitzar una plantada d'arbres.
22. Organitzar activitats tècniques dirigides a personal docent i no docent, alumnes, pares i mares, per conèixer d'on prové l'energia al municipi.
23. Trobareu recursos pedagògics i publicacions específiques sobre el canvi climàtic a l'adreça http://www.caib.es/sites/canviclimatic2/ca/canvia_pel_clima/

RESIDUS

1. Dur a terme una ecoauditoria sobre els residus al centre, i aplicar mesures segons els resultats (recomanable).
2. Designar un responsable de residus, o més, que s'encarregui de vigilar que les fraccions se separen bé i es gestionen correctament (per exemple, comissió ambiental, delegats ambientals, ecobrigades, etc.).
3. Definir instruccions, bones pràctiques, etc. sobre la correcta gestió dels residus al centre educatiu i fer-les extensives a les famílies.
4. Col·locar estratègicament contenidors per a totes les fraccions de residus, i indicar a cadascun quins residus s'hi poden llençar.
5. Elaborar compost a partir de les restes orgàniques, i utilitzar-lo a l'hort o al jardí.
6. Formar o conscienciar el personal docent i no docent en bones pràctiques respecte als residus.
7. Organitzar activitats que fomentin la pràctica de reduir, reutilitzar i reciclar les diverses fraccions de residus (per exemple jocs, contes, tallers, xerrades, mercadets d'intercanvi, projecció de documentals, concurs ecoaula, concurs ecopati, etc.).
8. Organitzar activitats amb els pares per parlar de residus, neteja i urbanitat, reciclatge (sortides de neteja de platges o alguna zona natural propera).
9. Estudiar quins residus genera l'escola que es podrien evitar o reduir (al bar, al servei de neteja, etc.)
10. Implantar un sistema de transport del berenar en un envàs reutilitzable.
11. Controlar l'activitat reprogràfica (per exemple configurar les impressions a doble cara, limitar el nombre de fotocòpies, revisar les mides de les convocatòries, els avisos, etc.).
12. Potenciar les comunicacions i el lliuraments de treballs, etc. en suport digital.
13. Organitzar activitats tècniques sobre la gestió dels residus al municipi dirigides a personal docent i no docent, alumnes i pares.

MOBILITAT

1. Dur a terme una ecoauditoria sobre la mobilitat al centre, i comunicar-ne les conclusions i les recomanacions a la comunitat educativa (recomanable).
2. Fer activitats amb els alumnes en què es relacioni la mobilitat amb el canvi climàtic.
3. Fer activitats en què es relacionin els diversos mitjans de transport amb la seguretat, la qualitat de l'aire i la contaminació acústica.
4. Informar la gent de les diverses opcions que hi ha per arribar al centre, amb plànols, tarifes i horaris.
5. Estudiar els punts crítics de seguretat que poden dissuadir la gent d'anar al centre a peu o en vehicles no motoritzats, i quines solucions poden tenir.
6. Instalar aparcabicicletes.
7. Organitzar un sistema de compartir cotxes, tant per a famílies com per al personal del centre.
8. Llançar una campanya per fomentar que els desplaçaments que tinguin el centre com a punt de sortida o destinació es facin bé a peu o bé amb bicicleta o patinet (també en horari escolar, en les classes d'educació física o per a fer els encàrrecs).
9. Proposar camins escolars i carrils bici.

CONSUM RESPONSABLE

1. Dur a terme una ecoauditoria sobre el consum al centre, i aplicar mesures segons els resultats. (recomanable).
2. Definir instruccions, bones pràctiques, etc. sobre un consum sostenible al centre i fer-les extensives a les famílies.
3. Implantar un sistema de reutilització de llibres de text, de material escolar, d'uniformes, o altres.
4. Estudiar exemples del cicle de vida d'alguns productes (envasos inclosos): quin camí han fet per arribar a nosaltres, i on aniran a parar un cop usats.
5. Organitzar un mercadet sostenible, d'intercanvi i informatiu.
6. Participar en algun programa de col·laboració amb països en vies de desenvolupament.
7. Consumir només productes locals o ecològics al berenar o al dinar com a mínim un dia a la setmana.

8. Introduir alguns productes locals, ecològics o de comerç just a la cafeteria del centre.
9. Fer activitats de conscienciació sobre el consum i la petjada ecològica, com ara xerrades, debats, projecció de documentals, etc.
10. Acordar amb el personal de les diverses àrees del centre sistemes per reduir o fer més sostenible el consum de determinats productes (sabó, aliments, paper, productes químics de manteniment o jardineria, aparells electrònics, medicaments, etc.)
11. Utilitzar recursos de què disposam o material de rebuig per fer manualitats o decorar el centre, de manera que s'hagi de comprar el mínim de material nou.
12. Fer activitats de conscienciació de les *necessitats* de consum que ens crea la publicitat i la moda.

(I qualsevol altra acció sobre estalvi energètic, estalvi d'aigua i reducció i reciclatge de residus.)

HORT I JARDÍ

1. Fer una planificació de l'hort i el jardí escolar a principi de curs, tenint en compte tots els aspectes (la llum, la fertilitat del sòl, l'aigua necessària, la temporada òptima per a cada espècie, l'origen de les llavors i els planters, el nombre d'exemplars i el marc de plantació, les substàncies necessàries, les persones implicades, els torns dels alumnes, etc.)
2. Fer activitats per conscienciar els alumnes dels avantatges dels espais vegetals respecte dels espais pavimentats, amb grava o amb sòl nu.
3. Estudiar els noms de les plantes i les eines, i les feines per cultivar-les, com també la relació que tenen amb la nostra cultura.
4. Fer activitats per identificar les espècies de plantes i animals que hi ha a l'escola.
5. Fer activitats de comprensió del funcionament i aprofitament de l'hort (per exemple, les tasques que s'han de fer a l'hort, les parts de les plantes, la fotosíntesi, el paper dels pol·linitzadors, etc.).
6. Utilitzar els productes de l'hort al menjador, o repartir-los als alumnes, de manera que valorin els aliments.
7. Augmentar la sostenibilitat de l'hort i el jardí, mitjançant millores en el sistema de reg, adobs orgànics i ecològics, espècies autòctones i varietats locals, diversitat d'espècies herbàcies i llenyoses, etc.
8. Organitzar sortides a un camp d'aprenentatge o a una zona rural, on s'apreguin algunes feines del camp o de producció tradicional d'aliments.

9. Fer activitats de meteorologia (estudi de la pluviometria, el vent, la humitat i altres fenòmens) i dels efectes del clima sobre les plantes.
10. Experimentar amb sistemes de cultiu diferents (hivernacles, adobs, etc.), i comparar-los.
11. Dur un registre de les activitats que es fan a l'hort o al jardí (per exemple, mitjançant un diari d'hort).

BIODIVERSITAT

1. Identificar i conèixer les espècies de flora i fauna presents al centre. Col·locar cartells devora les plantes amb el seu nom.
2. Col·laborar en una tasca de repoblació.
3. Dibuixar xarxes tròfiques a diferents ecosistemes, i exposar els dibuixos.
4. Fer una activitat de recerca de fotos de paisatges per Internet, i valorar quins aspectes fan que els considerem bells o lletjos.
5. Fer un concurs de lemes per a una campanya contra incendis.
6. Organitzar un concurs de fotografia (per exemple, de flora i fauna de les Illes Balears, d'ameneses a la biodiversitat, de fotografia de denúncia, etc.)
7. Organitzar alguna activitat de neteja del litoral o participar-hi.
8. Estudiar l'entorn proper al centre i col·laborar en el seu manteniment.
9. Fer una activitat de reconeixement d'animals mitjançant el so, la silueta, les petjades, etc.
10. Fer jocs del tipus "qui sap dir més noms d'animals o plantes?".
11. Fer jocs de rol o debats sobre temes ambientals controvertits (construcció a la costa, construcció de camps de golf, protecció d'un espai natural, regeneració d'una platja, veda de caça o pesca d'una espècie, etc.)
12. Enumerar les espècies animals i vegetals que han estat necessàries per elaborar diversos menús, o la roba que vestim, i relacionar-ho amb la dependència que tenim dels éssers vius.
13. Veure alguna pel·lícula o documental relacionat amb el respecte al medi natural.
14. Elaborar un herbari fotogràfic.
15. Fer activitats de recerca sobre algun dels problemes que amenacen la biodiversitat i el planeta, i proposar solucions.

Servei d'Educació Ambiental

Palma, 3 d'octubre de 2019

